

благодарна на Н. Колев – основател на Куклен театър – Габрово. Децата, които поканих за представлението, бяха много впечатлени и развълнувани и изживяванията с тях продължиха и след празника. Искане интервю от мен, нарисоваха рисунки от спектакъла. А едно от децата написа разказ за мен. Много ме впечатли.”

На тържеството след представлението Валя получава много

поздравления. “Но най-скъп и ценен подарък за мен – казва юбиларката – бяха поздравленията на децата от детските градини. Особено вълнуващ бе и поздравът на моята дъщеря, любимата ми муза Моника: “Мама е истината, в която вярват децата”.”

На театъра винаги са нужни талантиливи и влюбени в своята работа хора, като Валя Кушева. ■

Честит Юбилей, Валя!

“Относно Франкенщайн” / “Re: Frankenstein”

Невил Трентър - тържество на артистичното майсторство

Петър Тодоров

В поквареното ми професионално съзнание на театрален, куклен и танцов режисьор името на Невил Трентър (Neville Tranter) буди само възхищение. Той е една от малкото личности – живи легенди – в съвременното кукленотеатрално изкуство, които съумяват така да изплетат единството на спектакъла, че просто не ти остава нищо друго, освен да се отпуснеш тихичко в залата и да подариш на зрителските си сетива уникално естетическо първоство.

Познавам лично Невил от Любляна, където през 2003 г. бях директор на фестивала “Touch of Dutch” (в български превод нещо като “Холанско докосване”). Спектакълът му “Re: Frankenstein” (нещо като “Относно Франкенщайн”) беше едно от 9-те холански представления, които поканихме за словенската публика. Тук не мога да се въздържа да не спомена и още един невероятен спектакъл от близък жанр – “The Great War” (“Великата война”) на нашумялата трупа “Hotel Modern” (“Хотел “Модерн”), където с малки фигурки и осветление, на живо и на сенки, артистите пресъздават сцени от Втората световна война.

“Относно Франкенщайн” / “Re: Frankenstein”

“Re: Frankenstein” е един от блестящите образци на стила на Невил Трентър, който той сам определя като “visual theatre with human size puppets” (“визуален театър с кукли в човешки ръст”). Темата му беше грамата на създателя на Франкенщайн, който унищожавайки чудовището, унищожава и себе си. Блестящ спектакъл. Невероятни кукли. Брилянтно актьорско майсторство и кукловодене. Хирургична концентрация и внимание към всеки детайл, всяка пауза, всеки гръх на човека и на куклата. След спектакъла бях като зашеметен. Такава естетическа наслада съм изпитвал много рядко през живота си. И за мое щастие, подобен висш пилотаж в сценичното изкуство, колкото и рядко да се среща, ми дава заряд и надежда, че къртовската работа в театъра може да бъде възнаградена и че в крайна сметка в нея има и някакъв екзистенциален смисъл. Разбира се, стига тя да е подплатена по рождение с докосването на Онзи горе, който постоянно ни наблюдава. Какъвто е случаят с Невил.

В спектаклите си той работи сам. Сам изработва и страхотните си кукли. Винаги е сцената на живо, като един от персонажите в историите, които разказва. Останалите характери са кукли в човешки ръст, които обикновено присъстват на сцената на закачалки, и той ги съживява, когато има нужда от тях. Невил споделя, че за него е достатъчно, ако зрителят запомни някой от визуалните образи, които създава. Но аз бих искал да добавя, че при него визията винаги е потопена в един много ясен и добре изпипан рационален и чувствен контекст, така че усещането за естетически оргазъм е цялостно и многопластово – силна визия, остра мисъл, канализирана емоция, ясни отношения актьор–кукловод–кукла, виртуозно актьорско майсторство и кукловодене, интелигентно чувство за хумор и самоирония.

Какво повече, ще каже някой. Просто изрязваме снимката и биографията му и ги залапваме в Историята на съвременния театър. Наистина, през пос-

ледните 10 години Невил Трентър се превърна в един от най-значимите, а може би е и най-значимият куклен творец в наши дни. И е на път да се претвори в жива легенда, особено за по-младите.

Актьорът и кукловод Невил Трентър е роден през 1955 г. в малко градче с екзотичното име Туумба (Тоооооуба) в далечна Австралия. През 1976 г. завършва театралното си образование в провинция Куинсленд при американския режисьор Роберт Гист. През 1978 г. участва в Festival of the Fools ("Фестивал на глупците") в Амстердам и следвайки екстраичните си характер и наклонности, изоставя провинциална Австралия и се установява в Европа. Холандия се превръща в неговата втора родина. Там живее и сега. Основава театъра си "Stuffed Puppet Theatre" (нещо като Театър "Пълнена кукла"). Бавно и методично развива неповторимия си артистичен стил, ослянайки се само на обичайните театрални средства – на себе си като актьор, на куклите, на минималистичен декор, звук и осветление. Не използва модерна сценична и ефектна техника. Определя сам себе си като творец от старата школа. Слава Богу, винаги работи с драматург и режисьор. Един след друг следват спектакли, които постепенно

Сцени от
"Шикългрубер,
тъй нареченият
Адолф Хитлер"
"Schicklgruber,
alias Adolf Hitler"

но го утвърждават сред най-добрите в света, споменавам избрани: "The Seven Deadly Sins" (1984, "Седемте смъртни гряха"), "Macbeth!" (1990, "Макбет!"), "Kaspar Hauser" (1994, "Каспар Хаузер"), "Salome" (1996, "Саломе"), "Molier" (1998, "Молиер"), "Re: Frankenstein" (2000, "Относно Франкенщайн"), "Schicklgruber, alias Adolf Hitler" (2003, "Шикългрубер, тъй нареченият Адолф Хитлер"; представите си, това беше любимата видеокасета на сина ми, когато беше 3–4-годишен!, наред със съвременните а ла Дисни или Пиксар анимации, просто казваше "Искам пак "куклите!")", "Vampyr" (2006, "Вампир").

В момента Невил работи над най-новата си постановка "Cupiculus" ("Кунукулус"). Това е една антиутопия, в която Земята е затрупана с отпадъци и отрови. Хората живеят на стагни общества с безбройната си обща челяд в гупки и тунели под повърхността и вегетират в смърдящия мрак. В този свят живее мъж, който мисли себе си за заек. Премьерата трябваше да бъде на 18 септември 2008 г. в РАСТ Zollverein (ПАКТ Цолферайн) в Есен, Германия (още едно място-мечта, където съм имал щастието да бъда на резиденция – международен център за изпълнителски изкуства, създаден в бившата най-голяма мина в Европа – това май е възможно само в Германия), в рамките на Рурското трианале на изкуствата и един от най-престижните куклени фестивали FiDeNa (ФиДеНа).

Наред с театралните постановки, той прави видеофилми на някои от спектаклите си. Работи и за телевизията. Носител е на много международни награди. Изиграл е стотици представления – толкова много, че е удивително как сам човек би издържал на всичко това (пълен акуратен списък по дати и места е изложен в уебстраницата на театъра му www.stuffedpuppet.nl). Ръководи уъркшоупове и преподава на млади актьори и кукловоди.

Напоследък Невил изключително много се вълнува от връзката между куклите и класическата музика.

Знаех това, но след като го прочетох някъде в прав текст и изведнъж идеята за магнетизма между тези две необятни материји ме осени като личностно съкровено откритие, интересът ми към работата му наистина се превърна в някаква постоянна емоционална привързаност, тъй като в последните ми две (също соло) куклени представления “Кокоска с брошка” и “Аз, Душата” това съешаване беше главно мое предизвикателство. Много интересни прояви на това негово увлечение са режисурата и участието му в швейцарската продукция на операта на Хендел “Acis & Galatea” (2007, “Асис и Галатея”) и в холандската продукция на операта на съвременния композитор Ксенакис “Oresteia” (“Орестия”).

В момента Невил Трентър е само на 53 години. Пред него все още има необятен хоризонт за работа, експеримент, изненада, творческо забавление и мисионерство в името на развитието и обогатяването на кукленото изкуство. От сърце желая на българската публика в най-близко бъдеще да има възможност да съпреживее на родна земя изключителното творчество на този голям световен артист. А на амбициозните млади куклени творци препоръчвам да пътуват и специално да се срещнат с него. Една такава среща мотивира за цял живот.

“Кукларят от Мантуа”

Българи разказват за италиански куклен маестро

Тази година приключиха снимките на документалния филм “Il Burattinaio di Mantova”, (“Кукларят от Мантуа”), създаден от български екип. Лентата, която през лятото имаше успешна премиера в Мантуа, а по-късно участваше и в един от най-престижните куклени фестивали в италианския град Червия, е посветена на известния италиански кукленик от Ломбардия (Мантуа) Аугусто Корниани.

Режисьор и отговорен оператор е Иван Тонев (Арс Диджитал Студио). Той е познат в италианските киносреди и като продуцент на филма, който силно ги развълнува – “Преводачката на черно-бели филми” на Стефан Москов. Сценографията е на Свила Величкова, работила в спектаклите на Стефан Москов – “Улицата”, “Майстора и Маргарита” и “Одисей”, представен първо пред германска публика. Оператор на филма е Илия Вучков, а звукът е дело на Благомир Алексиев (Арс Диджитал Студио). Сценаристи са театроведката Мирослава Топчиева-Поцато, която от няколко години живее и работи в Италия, и Маурицио Корниани, който е и продуцент на филма.

Маурицио е син на героя на филма – Аугусто Корниани, и е наследил неговата професия. В момента той е директор на Театрален център “Корниани” – една от най-дейните асоциации на куклени актьори в Италия.

Специално за “КуклАрт” Маурицио Корниани и Мирослава Топчиева се съгласиха да ни разкажат подробности около филма.

Т. Г.

– Как се рогу идеята за филма?

Маурицио Корниани: От години исках да разкажа историята на баща ми, който започва кариерата си на кукленик по време на Втората световна война в подземята, забавлявайки деца и възрастни, спасяващи се от бомбардировките. След войната той започва да обикаля селата – първо с колело, а после с малък фиат 500, развеселявайки местните деца, които му се отплащаха с яйца. Аз самият съм отгледан само с яйца и заради това може би кожата ми има този странен тен... (Смее се.) След така наречения италиански индустриален бум баща ми започна да забавлява децата и на по-заможните – адвокати, лекари, евреи. После се насочи към училищата, където представяше интересни, гудактични спектакли. Веднъж, докато си говорехме с Мира, с която винаги има какво да си кажем на тема кукли и куклено изкуство, стигнахме до идеята, че в био-

графията на баща ми се отразява цяло едно поколение улични куклени и граматични артисти, забавлявали децата от времето на Втората световна война до бума на телевизията и интернет. Обратно казано, в определени аспекти баща ми представя историческото развитие на Италия.

Мирослава Топчиева: След като Маурицио избра Иван Тонев и Свила Величкова за филма си, ние започнахме сериозно проучване на биографията на Аугусто Корниани. Тогава, в първоначалните етапи на подготовката на филма, Аугусто бе все още жив, но в инвалидна количка, с тежка форма на Паркинсон, заради което, за съжаление, той не можеше да влезе в кадър и да разказва историята. Хрумна ми, че разказът може да се води от самите кукли, като фокусът да не е насочен само към италианските куклари от периода на Втората световна война, но да разкаже и за други техни колеги по света. Идеята ми бе погкрепена от Свила, коя-